

paper de vidre

23 maig de 2003 n°13

"En la realitat de sobrecàrrega informativa, el paper de vidre és una guia per orientar a través del coneixement específic propi de cada experiència individual, amb escrits amb claredat d'idees, concreció, imaginació, i desimboltura i alegria expositives."

ESCRITS

Postal de NY 4 - *Marc Brossa*

Després de tot - *Quim Cardús*

GGGGGGJJUUUJJA... - *Olga Colomer*

Sabem el què llegim? - *Guillem Miralles*

Cròniques grises de diumenge - *Rubèn Intente*

Per nassos - *Sr. Polissó*

3 CONVOCATÒRIES

- 1) El dijous 29 de maig a 2/4 de 9, Festa Primer Aniversari a El Cau Ple de Lletres de Terrassa. Amb recital d'Enric Casasses i la gent del Paper de Vidre. Tenim targetons de recordatori fets per l'Editorial Empúries: si en voleu, demaneu-los-en. També en trobareu al Cau, a la BCT, i a Amics de les Arts. L'aparador de la llibreria és especialment decorat per a l'ocasió.
- 2) Heu votat ja al Premi Lletra? Tenim 30 vots fins ara. Només es pot votar un cop per ordinador. A la web www.paperdevidre.tk trobareu l'enllaç per a votar-hi. És molt fàcil. Cliqueu i veureu totes les pàgines presentades a concurs. Al final de la pàgina hi ha el Paper de Vidre. Fins el 15 de Juny.
- 3) El proper número de format petit sortirà el 23 de Juny.

paperdevidre@hotmail.com

POSTAL DE NY 4

Marc Brossa

brossam@yahoo.es

DESPRÉS DE TOT

Quim Cardús i Cardellach

joaquimcardus@hotmail.com

Després de tot acabaré per dir
que ha estat un plaer conèixer-te.
Després de temps de confusions,
“agnòsies” saber a qui prefereixes.

Després de quatre dies breus
fets d'emocions a cau d'orella,
com vols saber què sents per mi,
si el teu cor vaig donar a una estrella?

Darrera la finestra plou,
que no és el temps, són els teus ulls
també el meu cor... Ara cau pedra.

Les teves mans són el millor coixí.
Al mig de tot, quatre ulls que esperen.
Mirem pacients el sostre de l'oblit.
Però, mentrestant, el cor s'esvera.

No vulguis riure't més de mi,
sé que sents por de no ser meva.
Amargs desigs que em fan patir...
si sabessis de quina manera...

Darrera la finestra plou,
ara no és temps de ser volgut.
També al meu cor ara hi cau pedra.

Després de tot sempre torna la nit.
Vela records la lluna plena.
No tinc diners per comprar-te confits
però et puc fer néixer en un poema.

Potser no ets més que una il·lusió,
potser ets menys de mil paraules,
i, quan s'acabi la cançó
la buidor em portarà un nou aire...

Darrera la finestra plou,
que no és el temps, són els teus ulls.
També el meu cor, ara, cau pedres.

Darrera la finestra plou,
que no és el temps, són els teus ulls...

GGGGGGJJUUJJJA...

Olga Colomer

paulapolida@terra.es

El jove julivert gelat jeia just a la gepa d'un gerani gens gentil. Gelós del jove julivert gelat, el gerani gens gentil gemegava amb gestos giratoris.

Les girafes del jersei roig, joioses com un gínjol, jugaven a un joc gimnàstic damunt la gespa.

El gec del japonès geòleg era d'un gènere genial, molt generós.

El jove julivert gelat jugava com un gínjol amb les girafes del jersei roig, geloses del gec del geòleg japonès. Perquè el gènere genial, molt generós, del gec del japonès geòleg era jaspiat com la pell del seu germà el jaguar.

El gerani gens gentil seguia gemegant.

"Ja ve, ja vinc, ja va" era la lletra de la cançó de jazz que interpretava el javanès jovial des del jardí jamaicà mentre intentava de desxifrar el jeroglífic del judoka del diari del jorn.

Gemegant seguia el gens gentil gerani.

El javanès jovial, al jardí jamaicà, va ensenyar la cançó de jazz al japonès geòleg del gec de gènere generós justament un dia que l'acompanyava el seu amic gironí per una gestió econòmica sobre gibrells, gerros i gelatines.

CRÒNIQUES GRISSES DE DIUMENGE – Tretzena Entrega

Rubèn Intente Soler

mussolblau@hotmail.com

Els caps de setmana els passa a Figueres amb la família. Durant els primers mesos considerava que el caliu dels propers i el lligam a la terra natal eren del tot essencials per carregar piles, oxigenar-se i restablir l'equilibri emocional. Fer la carrera a Barcelona i viure en un pis d'estudiants li agradava més com a idea que com a realitat, era una valentia que donava color i exotisme a la seva biografia encara per omplir, però aquest sentiment d'orgull cohabitava amb les engrunes de por, inadaptació o sol·litud que tota emancipació comporta al principi. Ara, mirant enrera, s'adona de com n'han quedat de lluny les inseguretats; els ulls li somriuen entre burletes i nostàlgics recordant aquella noia acabada de sortir de l'ou, que pujava al tren els diumenges a la tarda aguantant l'expressió ferma per tal de dissimular l'encongiment de cor. En aquells temps difícils aguantava el tipus gràcies, sobretot, a l'admiració que sentia pel model de joveneta transgressora i atrevida, una imatge magnificada de si mateixa amb la qual entrava en diàleg quan li tremolava l'ànim i havia de reprimir comentaris a flor de llavi o simples mirades que haurien traït la solidesa de la decisió presa, l'esforç per aconseguir l'aprovació dels pares i la seva pròpia dignitat. Era tendra i això mateix la feia forta. La il·lusió d'imaginar-se dirigint pel·lícules que despertarien l'entusiasme d'un públic selecte i exigent podia més, molt més, que la transitòria debilitat emocional.

A punt d'acabar el tercer curs de Comunicació Audio Visual a la Pompeu Fabra, els somnis grandiloqüents han anat quedant desplaçats a un remot segon pla; ha madurat fregant les fibres delicades de la fantasia sobre l'aspror del realisme assumit, i avui sap perfectament que podrà sentir-se molt satisfeta si amb una mica de sort aconsegueix obrir-se portes a una televisió local o trobar una feineteta relacionada amb el seu món quan acabi la universitat. Ella és ben conscient de la pròpia evolució i la viu amb un tímid orgull, però li sembla que tots els canvis que el temps i l'experiència han imprès a la seva personalitat, han passat quasi desapercebuts pels de casa. Cada vegada li costa més entendre que després de tants caps de setmana, l'adéu de la mare tingui encara aquell regust de tristesa i basarda per la filleta desprotegida que marxa a la gran ciutat plena de llops, desprotecció i aïllament. El decalatge de coneixements i vivències l'està allunyant dels seus, ho nota. Barcelona ja no té cap misteri, i malgrat prefereix no aprofundir massa en l'anàlisi, i viure-ho evasivament, en el fons ja fa temps que s'ha adonat que el retorn setmanal a Figueres li pesa molt. Massa.

Durant el trajecte en tren habitualment llegeix alguna novel·la, repassa apunts, fulleja fotocòpies per anar enfilant idees per un treball o, a vegades, quan no hi ha manera de seguir el fil del què té entre mans, connecta l'orella a l'entorn i disfruta recopilant retalls de converses de la gent del vagó. Té un petit bloc que ha anat omplint al llarg dels tres anys d'estudis, amb tota mena de frases sucoses, diàlegs banals o errors divertits; un autèntic costumari de l'absurd que per sobre de qualsevol altre interès, l'ajuda a combatre la monotonia del viatge.

Amb tot, no sempre resulta senzill distreure el cap i esquivar la feixuguesa del camí de retorn.

Darrerament ni llegint, ni estudiant, ni parant l'orella a l'ambient no aconsegueix neutralitzar la consciència de lentitud i de temps malversat.

Asseguda com sempre en el primer vagó comença a veure com l'estació es desplaça enrera tement que avui el viatge se li farà especialment llarg. Obre un llibre pel tercer capítol, comença a resseguir les frases fent l'ingrat esforç d'anar a buscar la concentració i alhora adonant-se que en el seu intent d'abstraure's hi ha un clar component d'artifici. La lectura no l'atrapa en absolut. Percep els sorolls i se sent presonera de la parsimònia angoixant del "rodalies". Mira de reüll els noms de les estacions quan el tren s'atura. Flaçà, Celrà... Torna al llibre. Recrea involuntàriament esboços de la conversa amb la mare a l'hora de dinar. Torna al llibre. Pensa en l'Oriol. Li marxa el cap, no hi ha manera. Girona, Massanet...

Llegeix “El Menyspreu” d’Alberto de Moravia. Va agafar-lo de la biblioteca motivada per un petit comentari del final d’una classe sobre el cinema europeu dels cinquanta i seixanta, que casualment va caçar al vol. El protagonista de la novel·la és guionista de cinema, un personatge que viu amb grisor la seva comesa i desmunta bona part dels tòpics que envolten aquestes professions llamineres, restringides a ben pocs. La història que narra, pel què va llegir-ne a la contra-coberta, sembla inequívocament interessant, el llibre té els ingredients que ha de tenir, però no aconsegueix entrar-hi. El cervell es deixa endur pel caprici d’encadenar pensaments al seu albir. Moravia, italià. Hòstia, el viatge a Itàlia... Una cosa la porta a l’altra. Roma, la bella Roma. El Foro, la Via del Corso... La lloba. Els set turons. Té encara el llibre obert sobre la falda però ja fa estona que no se’l mira. Els famosos set turons. Aventí, Palatí, Esquilí, Quirinal, Viminal, Capitoli... i...? N’hi surten sis. Procura tornar a la lectura. Un parell de frases i el cap torna a marxar. Capitoli i...? La curiositat creix com l’heura. Com es deia el setè? Paatí, Eziú, Quinal, Vimal, Ctoli... i? No val la pena tornar al llibre. Com cony es deia?

Passa l’estona; el viatge se li està fent horrorosament llarg. Sant Celoni, Granollers... Va deixant vagar el pensament, rendida al seu disseny desgavellat i ondulant. L’Oriol, la mare, els treballs... però li falta un turó, i el què podria semblar un dubte risible i innecessari s’està començant a convertir en una obsessió que no la deixarà viure fins que no es resolgui. A casa m’ho miraré, pensa, però no pot aturar l’inèrcia, no aconsegueix deixondir-se del requeriment interior. Que n’és de viciosa la curiositat. Té el dit enfonsat entre les pàgines de la novel·la fent de punt, i la mirada clavada al seu propi reflex dibuixat a la finestra. La impossibilitat d’arribar per tossuderia a la resolució del dubte, fa que s’esbravi la coherència del fil, més o menys conscient, que condueix la recerca a batzegades i dispara una imaginació emancipada que la situa al bell mig d’una seqüència mental tan irreal com consoladora. S’imagina una dona al fons del vagó. Se la representa amb una facilitat d’encanteri llegint “*Il compagno*” de Cesare Pavese. Continua la seqüència amb un garbuix d’impactes interiors: la impressió per la casualitat d’haver trobat una italiana que sabrà donar resposta al misteri del setè turó; el vertigen per haver d’entaular conversa amb un estrany; el narcisisme impregnant la soca de l’acte comunicatiu, arriscat però sempre tan seductor. Tot plegat té aquell tint atzarós, impossible i deliciosament ben lligat, els elements imprescindibles per continuar gaudint del plaer de la virtualitat. Es veu mentalment a si mateixa alçant-se, acostant-se a la dona i començant a construir un diàleg en italià, una llengua que en realitat ni de bon tros no domina:

- Italiana?
- Sì
- Mi scusi se la disturbo. Forse le sembrerà strano la mia intrusione, ma da un bell pò ho in testa una domanda, a cui probabilmente lei saprebbe rispondere... mi sento ridicola... vedendo che lei è italiana ho pensato... e la mia domanda...
- Dai qual è questa domanda così importante?
- Infatti... Come le poso dire? Sì, meglio sono precisa. Immagini che stupidità: Stavo pensando alle sette famose colline di Roma, non so perchè. Ho cominciato a nominare i nomi ma ce n’è una che mi viene in mente. L’ho dimenticato. Ricordo gli altri sette nomi: Aventino, Palatino, Esquilino, Quirinale, Viminale e Campidoglio, ma non riesco a dire il settimo. Lei lo sa?

L’escena avança sola. La repeteix i la perfila en l’imaginarí fins que, sota el desdoblament esquizofrènic que presideix el seu procés mental, es deixa sorprendre per la resposta de la dona, talment com si el producte del pensament prengués vida pròpia, i deixés de dependre de la seva intenció creativa. La dona s’ennuega i es bloqueja en un silenci amarg. Sanglota, lluita per reprimir les llàgrimes, la mira profundament als ulls amb una expressió duríssima. Finalment li parla:

- Tu sei mai andata a Roma ragazza?
- Sì cinque anni fa. Il viaggio con la scuola.
- I sette colli sono un fantasma della historia. Oggi é impossibile riconoscere le impronte, ma quello che cerchi, io non potrò mai toglerlo dalla testa. Nel quartiere che se distende quello che un

giorno è stata una collina de riferimento, è lí morto mio figlio quatro anni fa, alla fine della primavera del 75. Mi ha lasciato la mano, io caminavo carica di buste e, vita di merda, mi ha lasciato la mano. È sceso dal marciapiede e lo ha investito un fottuto autobus. Vita di merda. Da dove vieni ragazzina? Chi ti manda a farmi rivivere quello che non ho mai potuto dimenticare?

El tren està entrant a l'estació d'Arc de Triomf. Està fascinada i commoguda per una història que s'ha engendrat i ha crescut per art d'embruixament a l'interior de la seva pròpia testa. La mort d'un nen de quatre anys, atropellat per un atobús, dolorosament reviscuda per la mare a causa de la pregunta inoportuna i estúpida d'una joveneta pretenciosa. L'aclapara un sentiment incomprendible de vergonya, de violència, d'intromissió impúdica a la intimitat d'una passatgera inexistent. Quin gran poder que té la ment... Com atrapa la força del dolor senzillament plausible...

Baixa a Sants-Estació havent oblidat totalment la realitat opressora que l'encadenava a l'agulla indolent del temps durant la primera estona de viatge. En el gran bestíbul es creua amb uns nois italians ajaguts sobre les seves motxilles. Passa de llarg, però les veus amb cantarella no la deixen indiferent. Sent un flagell a l'espina. S'adona que ha deixat vessar algunes llàgrimes. Plora per un nen que mai no va existir; un infant que va deixar dessecat el cor d'una mare també imaginada, fa gairebé trenta anys, al barri que s'alça sobre un famós turó de Roma del qual no en recorda el nom. Com es deia el setè turó?

** Traducció dels diàlegs a l'italià a càrrec d'Anna Petit*

SABEM EL QUÈ LLEGIM?

(3 possibles lectures. 1) si sabem què és el què llegim o més ben dit què deixem de llegir per llegir el què llegim, 2) si el saber ve de la lectura o és només el saber escriure que ve de la lectura, i 3) si tot el què llegim de fet ja ho sabem perquè ho portem a dins nostre escrit des que vam néixer; tots tres amb l'interrogant)

Guillem Miralles i Puig

guimipu@hotmail.com

Encara que pogués no semblar-ho, qualsevol cosa que ens imaginem ara així de cop i volta està sotmesa a la possibilitat de canvi. Només continuen sòlids i no subjectes a variacions, encara són vàlids per més que el lliure discórrer del temps vagi acumulant, vivències, èpoques i etapes, aquells sentiments de sempre. Em refereixo als temes dels quals se n'ha parlat des de fa molts molts anys. Molts n'han orat i escrit: des dels filòsofs grecs, des dels primers llibres vàedics hindús o des de l'Enigma de l'Esfinx. Sí, tot està escrit, la qual cosa vol dir que tot allò fonamental i essencial que pugui passar a qualsevol de nosaltres ja ha estat viscut per algú; em refereixo als sentiments eterns dels que parlava Shakespeare, als set pecats capitals o a la Bíblia tot plegat. M'ho van dir un dia: la humanitat pot avançar en moltes coses però en temes espirituals, en temes que regeixen allò fonamental de l'essència humana ja fa temps que es va tocar sostre, o també se'n podria dir com escrivia el poeta que sentirem d'aquí uns dies que de coneixement en tens tant com vols ara mateix i just néixer, la qüestió és que el perds, i és qüestió de com suprimir la qüestió; és a dir com el perds: buscant més coneixement, dic jo. La vanitat i l'orgull ens perd.

Però si exceptuem aquestes coses bàsiques totes les altres queden subjectes al canvi. Les filosofies circumstancials adaptades a una determinada època política, que miren d'on bufa el vent i creuen poder adaptar-s'hi. Tot això és aire, i quan bufa tramuntana, l'aire se'n va. No resisteix res. Les paraules hi són des de sempre. Però les llengües, no. Alguns llenguatges empobreixen. No avancen, ans al contrari cada cop es fa més difícil transmetre tot el què vols dir en aquesta maleïda llengua i que ningú et prengui per arcaic o desferrat o rata de biblioteca. I també les terres, les ciutats, els barris, la vida de la gent en un lloc. Ara és així i després canviarà. I la gent s'haurà d'esforçar a adaptar-s'hi, de forma resignada o resistencial: no se sap això. Sempre hi haurà qui intentarà marcar els designis que canviaran allò que semblava immutable. Allò que des de tan temps s'ha intentat construir tot quedarà en res. I finalment només quedarà aferrar-nos als temes que res ni ningú ja podrà canviar mai. I tot i així per continuar podent parlar de certes coses prou que costarà perquè com també ha escrit el poeta que oïrem, allà no sé quin país imaginari la gent quan es lleva canta cançons alegres i tot és poesia bonica que rima, però aquí casa nostra darrera qualsevol forma de bellesa hi ha amagada algun tipus de lluita. Del dia a dia. Lluita. Constant. Vida. Sense pausa. Amor. Sense repòs.

He escrit aquest relat influenciat en part per la lectura de "*Una llengua de plom*" de Francesc Serés, Quaderns Crema, 2002, un escriptor jove que retrata d'una forma original i amb una força lingüística, un estil propi i innovador, un món que cau, una Vall que desapareix, uns personatges que han lluitat de bracet amb la terra que no poden seguir resistint com si res. També "*Homeless*" de Pau Vidal, Editorial Empúries, 2002, un altre jove escriptor català que relata el canvi de Ciutat Vella, de com la força immobiliària i els interessos de qui remenen les cireres han transformat la vida d'aquest barri. I també "*El Poble del costal*" de l'Enric Casasses, Editorial Empúries, 1993, un seguit de proses poètiques filosofia-ficció, publicades en diaris i revistes, que reflexionen sobre el llenguatge i la vida.

PER NASSOS

Sr. Polissó

(*J'suis l'pornographe, du phonographe, le polisson de la chanson.* G.Brassens)

SrPolisso@hotmail.com

PER NASSOS

*Como la piedra amigos
como el canto rodado
en perpetuo combate
con el agua y los años.*

*Sí sed como la piedra
como el canto rodado:
puros y resistentes
terribles y obstinados.*

José Agustín Goytisolo
(Palabras para Julia)

Per nassos, Teòfil,
assolirem un *Parnàs*,
a la nostra mesura,
per nassos, ja ho veuràs,
tinc nas (a la màniga),
i la resta és travessa pura.
Sí, Teòfil,
no cal que et digui
que no cal ser ni fer el poeta,
ni tampoc,
empassar sarna com tòtil,
combatrem sigui com sigui,
ulls de vellut i mil desoris,
i de *la bragueta encallada...*,
si en fan befa, que se'n riguin,
i que fulles – si pot ser d'ortiga –
s'hi posin, sobretot,
a les parts on hi ha carn viva.

Que nosaltres,
nosaltres anirem fent figa,
amb la cua entre escames
(dels peixos grossos),
amb l'Ictini negat,
o el globus aerostàtic, inflat
amb lloros en flames,
I res d'anar amb el cap ben alt,
ni fer com closca banal,
amb la vènia del tribunal,
abans suplicaria
un terrat ben demencial.
I sense falses proclames,
embotits d'honestos versos

o discursos amb la gosadia
del tal Domènec Badia.
I anant fent figa,
tant li fa de quin paner,
si pot ser amb la intensitat
del corneta Rilke,
fins a la mort de tots suprema,
errant-la en cada vida,
esperant les properes
oportunitats.

Ostentant l'amistat dels vençuts
i una consciència tranquil·la,
i eternament, seguint fent figa,
implacables.
Impecabilitat paulatina.
Si un esquelet tossut patina
en pàtina d'oli,
doncs que eixut soni
l'os de la música,
música alabastrina,
així se'ns senti més enllà
de la *Conxinxina*.
No hi ha altra fugida
que la de boicotejar
la misericòrdia
dels que diuen que poden
i poden les nostres branques,
i també poden,
i s'eleven menys que el polsim
de terra que aixeca l'escombra.

*Si jo tingués una aspiradora,
quantes – i a quantes – coses aspiraria...
(Piraria d'aquesta pira de pàries?)
Jo també vull veure cabres
dalt dels arbres,
ser destre en mai saber,
com en Casasses,
recitar un rap amb soda,
repicant fort un triangle
o una cinta Möebius,
com en alada cançó
amb en Comelade.
Per aquesta no-drecera,
per nassos,
assolirem un *Parnàs*,
encara que de cartró-pedra
filosofal, tant se val,
com en un macarrònic *western*...*

I si ens il·lusionem fins el darrer instant
per exprémer el que els benpensants
pensen com a inútil?
Mira, Teòfil, qualsevol dia,
quan menys m'ho esperi,
començaré a llençar
còdols a l'aigua
amb la idònia inclinació
que els fa lliscar
per la superfície a pentinades,
caminant damunt del fluid,
pedreta feta Crist,
cristal·logràfica llanxa,
fins que hi trobi algun sentit.
Poden passar anys
repetint i repetint
el llençament.
Però desplaçem-nos així,
com còdols planejants,
amb la pastanaga de fer nit
a un altre marge, una altra ribera,
una nova llera.

Sílex, silenci,
encara no se sent refilar
la flauta de l'esmolet
de quan jo n'era petitet,
que m'esmerçava i m'esmunyia
entre el pitram matern.
L'espederer!, espera pedra,
espera..., no corris massa,
ahora ser fona i projectil
requereix traça,
i en certs àmbits tan sols
som poc més que un mandril.

Mes Teòfil, per nassos,
assolirem un *Parnàs*,
a la nostra mesura,
per nassos, ja ho veuràs.
A cop de fer el Pinotxo,
amb mots de Bergerac,
com si fossin mentides,
però vius i embalsamats
en balsa de veritats.

I per postres, una copa de cony-H*,
l'única arma de construcció (+ I.V.A.)!

*Cony tan explosiu com la bomba d'hidrogen